

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatszik vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Az abrubbányai képviselő-választás.

Verespatak, 1891. június 17-én.

Az már még is hallatlan visszaélés, mit az abrubbányai megbukott Ráth-pártiak f. év és hó 10-én meg-ejtett országgyűlési képviselő-választásról világá kürtölnek a hírlapokban dr. Suchy Béla által. Nem restelik tisztességes és magas rangban álló férfiak alaptalanul pellengérré állítani, nem szégyelik választókerületünket, de különösen Verespatakat a világ előtt lealázó színben tüntetni fel.

Népszerű főispánunk mgos báró Kemény Kálmán urat vezéreikben basáskodással és korteskedéssel, főszolgabírónkat Frits Vilmost pedig, — ki járásunkban köztisztviseltben részesül — hivatalos hatalommal vissza-élésével vádolják.

Arucnkba szokik a vér ezen hazug vádakra, melyeket szó nélkül hagyni egyértelmű volna azoknak valódiságát elismerni. Azt mondják e jeles vádaskodók, hogy a hivatalos pressió vitta ki Lukács László részére a képviselői mandátumot. Ugyan kérdjük, kik és miféle hivatalos pressiót gyakorolhattak a verespatakiakra, mikor Verespatakon csak három hivatalnok választó volt a többi pedig független önálló ember?

Igen is, pressiót gyakorolt Verespatak önérvényes választóira a lelkesedés és bizalom, melylyel Lukács László ismert és nagyrabecsült személye iránt viseltünk, s melyet az az 1400 frt sem volt képes megintatni, mit Ráth Károly megválasztatása esetében Verespataknak ígértek.

Ki igyekezett vesztegetés által Verespatakon választókat szerezni? Ki ajánlott lélekvasárlásra egy itteni lakosnak 1000 frtot, s mikor azt visszaküldte, ki emelte azt fel 1400 frtra? Kik jöttek éjjel, álitakon Verespatakra s igyekeztek választóinkat pénzbeli ígéretekkel korrumpálni? Nem-e a nemes és önzetlen Ráth-pártiak? Kik vitték be a korteskedést a választó-terembe is? Kik értesítették pártjukat minden fontosabb mozzanatról? Kik utasított a választási elnök rendre, azért, mert egy

választónak, — kinek Ráth neve eszébe nem jutott — megsugta? Nem-e a Ráth-pártiak és Ráth-pártit, a cikk-író? és ki szerette volna a verespataki szabadelvű pártot ámitásaival a mérsékelt ejenzéki pártba tudta nélkül beolvasztani?

És mégis a Lukács-pártiakat vádolják korrupcióval, hivatalos hatalommal való visszaéléssel? És a megtörtént választás után kik folytatják Abrubbányán a Lukács-párti választók ellen most is a harcot? De nem restelik azt is írni, miszerint Lukács Lászlót az ő egyenes óhajára és kívánalmára léptették fel! Hisz Lukács Lászlót kérvették a jelöltség elfogadására, de ő azt többször visszautasította, míg végre azt elfogadta oly feltétellel, hogy ha megválasztása csak legkisebbé kéteges lehetne, jelöltségét azonnal ejteik el. Nem volt szükség reá! Verespatakon négy oly független férfi állott a Lukács-párt élén Moldován Lajos, Ajtay János, Ebergényi Mózes és Drégán János személyében, kiknek nevük, multjuk jellemük elég arra, hogy az egész Verespatak melléjük sorakozzék, mint sorakoztunk most is, mely által Lukács László zászlóját hazánk és községünk javára, diszere fényesen győzelemre juttattuk!

Azzal is vádolnak — különösen Frits Vilmos főszolgabírót, hogy Verespatakon egy néhány tisztességes férfit leaktartak tartóztatni, de azt restelik megírni, hogy kiket és miért? Hát egyszerűen azért, mert ide korteskedni jöttek a Ráth párt részére, még pedig pénzzel és pénzigérettel. De nem tartóztatuk le őket s különösen Frits főszolgabíró nem, mert ő itthon sem volt, — csak a községből egyszerűn kiutasítottuk, mint kiutasítottak s ráadásul megdöbálték volna ők bennünket, ha mi Abrubbányára mentünk volna ily céllal és ily eszközökkel.

Végre egy kis statisztikát vagyok bátor összeállítani. Verespataki szavazott Lukácsra 49, abrubbányai 17 és kornai 2, összesen tehát 68. Mivel Verespatak hivatalos pressió nélkül szavazott Lukácsra, kíváncsi vagyok megtudni, hogy a 17 abrubbányai választó közül ki szavazott hivatalos pressió sulya alatt Lukácsra? Ki és hogyan gyakorolta ezt a pressiót? Ezen kíváncsiságom érthető, mert hiszen épen ezen választók biztatják minket arra,

hogy ha mi Lukácsot felléptetjük, másra nem szavaznak csak ő reá, tehát ígérteket hamarabb birtuk, mielőtt Lukácsot fellépett volna! Hát kik azok, kik meggyőződésük ellen, pressió sulya alatt Lukácsra szavaztak? Alig hiszem, hogy erre képesek volnának válaszolni, mert ők elkeseredettségükben és bujokban vadolnak, gyanusítanak, de azt nem képesek felfogni, hogy miként lehetett pénz nélkül, becsületes, nyílt uton Lukács Lászlót megválasztani, inkor nekik az ellenkező módon nem sikerült Ráthot.

Meg kell emlékeznem arról a vádról is, hogy minket verespatakiakat „erőszakkal, csendőrfedezet alatt kísérték be Abrubbányára képviselőt választani.” Nem erőszakkal vitték bennünket, mentünk mi örömmel a győzelem biztos reményében. — Volt velünk — igaz — csendőrfedezet is. De miért? Azért, mert a multból ismerjük az abrubbányai közönség egy részének barátságos indulatát arról, hogy az ellenkező véleményen levő pártot követ szokta megdöbálni, tehát békés választóinkat ilyenektől meg akartuk óvni, mely óvintézkedés az összes választók kívánságára történt. Hogy mennyire szükség volt erre, eléggé bizonyítja az, hogy mielőbbi visszatérésünket maga az abrubbányai rendőrkapitány sürgette, s a ki a mellékutcaikat katonaság által záratta el. Ha ez nem történik meg, a lelkes, humanus, alkotmányos Ráth párti publikum bizonyára kövekkel dobál meg bennünket.

Hadd működjön továbbra is a hazugságyár, hadd irjanak annak tulajdonosai és részvényesei bár mit is rólnak, mi lelkiismeretünk és eljárásunk tisztaságának teljes tudatában őszintén, nyílt szívvvel óhajjuk, vajha minden kerület ily alkotmányosan, minden önzőrdökektől menten választaná képviselőjét, mint jelen alkalommal Verespatak, s vajha minden kerület oly helyes választást tenne, mint Verespatak Lukács László személyében tett!

TÁRCZA.

Csodálatos történetek.

— Flammarion Camille figyelmébe. —

Előljáró beszéd.

Olvastam Flammarionnak néhány könyvét és apró cikkét. Szenvedélyesen keresi a kulcsot a megfoghatatlan jelenésekhez. Megtörtént csodákat hámozgat. Tapogtatja az ösvényt a másvilághoz.

Miuthogy közérdekű kérdés a másvilág kérdése s eddig nem találtak megdöndíthetetlen magyarázatára a tudás fáján, talán hasznos szolgálatot teszek Flammarionnak és tudós társainak, ha én is elmondom azokat a rejtélyes eseményeket, amiket átéltem.

Talán világosabb lesz tőle a misztikus homály. Talán sötétebb.

Csurgasson belőlük okosságot, a ki tud.

I.

A téglaszínű kutya.

Volt egy téglaszínű, puhaszőrű kutya. Zordon volt a neve.

Ha kétlábra állott, kényelmesen rányalhatott az orcára. Az igaz, hogy én akkor alig voltam nyolcz éves és gyakran ettem uszonnára vsjas kenyeret.

Egy őszi napon egy üveg mézet kapott az anyám. Adott egy csipet kóstolót mindegyikünknek s kijelentette, hogy többet csak uszonakor ad.

Az édes illatos méz fölingerelte az étvágyamat.

Szerettem volna megelőzni néhány órával az uszonna időt.

De nem mertem.

Lefeküdtem a ház mögött levő nagy árnyékos almafa alá és fejemet a fűbe hajlva, hallgattam a méhek döngését. Szomoruan döngtek. Talán éppen ezektől a méhektől vették el a mi mézünket.

Egyszer csak suhogás támad a fűben s elém surran Zordon, a selyemszőrű, téglaszínű kutya.

Elém hasalt. Okos szemét rám függesztette és világos, tisztán érthető szavakkal szolt:

— Ich habe den Honig gegessen.

Elámulva tekintettem rá.

Azt hittem a hallásom káprázott. Azonban a kutya bujuzán fényes mézszállak ragyogtak s nehogy kételkedjem önmagamban, újra megszólalt.

— Ja, so ist es . . . leider!

És eltűnt.

Kerestem mindenfelé, hogy folytassam vele a beszélgetést, de nem találtam.

Fölmásztam hát az előszobára ablakára, hogy meggyőződjem arról igazat mondott-e, ha már beszelt.

Fenekig igaz beszéd volt. Még ki is nyalta az üveget.

Az apám éppen akkor jött haza. Eléje mentem és előadtam a méz történetét.

— Ez csodálatos, — jegyezte meg komolyan az apám. Kutyát még magam sem hallottam beszélni s pláne Zordonon csodálkozom: sohasem volt az német szóra adva.

Zordon a kutyaóiban feküdt. Bozontos farkát megsuhintva áll meg előttem.

Megsimogattam a fejét és nyájasan szoltam hozzá:

— Beszélj Zordonkám, beszélj, mond meg őszintén apámnak is, hogy te etted meg a mézet.

— Hallgatott. Még szerencse, hogy csak a farkát csóválta és nem a fejét.

— Beszélj hát kutyácskám, szoltam könyörgő hangon, — csak egy szót szöj, mint előbb, mert különben még azt is gondolhatják, hogy én torkoskodtam el a mézet.

Nem felelt. Ugy tett, mintha néma volna. Igazi nyomorult kutya volt!

— Ne bosszankodjál, szolt az apám, nem tesz semmit, ha nem vall. Amelyitek megette azt az egy üveg mézet, annak fájni fog a gyomra.

És látta Flammarion ur, az a legcsodálatosabb ebben a történetben, hogy az a ravasz kutya ette meg a mézet és én nyugtem miatta.

II.

Egy falfestmény eltűnése.

Nagybátyám híres filozófus volt az egyik külföldi egyetemen.

Engem különösen szeretett, mert hajlamot mutatam a filozófiához s valahányszor ebéd után elnyomott az álom, mindig azt hitték, hogy elmélekedem.

Később, mikor a nagybátyám megöregedett, nem láttam őt többé a nyári szünetek alatt.

Könyvet írt.

Nagy reményekkel volt eziránt eltelve. Elmondta, hogy a könyve örökbecsű munka lesz: legyári Zoroaster-tól kezdve, az összes filozófusokat Kantig.

Kanton tul aztán kiemel egyet.

Ez az egy — ő.

Egyszer aztán megjelent a nagy munka. Nyolc kilogrammot nyomott — a házban levő kisboltos mértéke szerint. Tehát kétségtelen, hogy legalább is tizenkét kilogram nehéz volt.

Ezt különben én csak később tudtam meg, mert a könyv nem is volt a kezemben. Elsikasztotta a jogász ősém, még a postás kezéből.

Ki szeretia az életét, igyék HUNGARIA-kávé!

Approbatæ Constitutiones Oppidi Nagy-Enyed in Territorio ejusdem Observandæ.

(Folytatás.)

Formula Iuramenti Ductoris Opp. N.-Enyed.

En T. et T. mostan N.-Enyed városának, nemes Tanácsának és több bethületes embereknek közönséges voc sokból választott Hadnagya, esküszöm az élő Istenre, ki Atya, Fiu, Szentlélek, teljes szentháromság, egy Örök Isten, engem egy segélyen, s úgy adja Lelkemnek idvességét, hogy én legelsőb is az Istennek ditsőségét, tisztességét teljes erőm szeréat igyekezem elő mozdítani, s oltalmazni s az ellen tselekedőket törvény szerént megbüntetni; Annak utána a Nemes Országnak Felsége Fejedelmének igaz és hiv lések, s az Nemes városnak mindkét natiokból álló*) népét s lakóit személyi válogatás nélkül egyarányu igazsággal igyekezem éltetni és oltalmazni, senkit bosszúságból terhelni, annál inkább megnyomorítani nem igyekezem, s nem tselekszem, hanem mindeneknek a mellettem levőkkel a Decretum és Articulusok szerént a mennyiben lehet igaz törvényt és igaz Executiót tészek és szolgáltatók, értelmem és tehetségem szerint. A nemes Városnak a régi Királyoktól és Fejedelmektől adatott s confirmált Privilegiumainak, Donationainak, Armalissainak, praerogatiuáinak teljes erőm szerint megtartója, tartatója, őrizője s őrizetője lések sőt azokat őregíteni, azzal ellenkezőknek ellenére állani igyekezem. A nemes Városnak nemesi szabadságára és javára nézendő minden dolgokban, a Nemes Vármegyével s annak Tiszteivel egygyet értek s töllek meg nem különözetek, annál inkább szakadást nem tészek. A Nemes Városnak semminemű örökségét, erdeit, mezeit, malmait, sem egyéb jóvedelmetskeit, semmi szín és praetextus alatt, Város Akarattya nélkül senkinek, sem magamnak el nem idegenitem, sem másnak elfoglalni s idegeníteni nem engedem, sőt azokat őregíteni igyekezem. Isten engem egy segélyen.

Hadnagyk proventusa és sallariuma.

Buza a város malmából Cnb. Sax. 12. ugy mindazonáltal, hogy a város szolgájának élete ott légyen. Pénzfizetése felől etc. 1679 die 4. a. Január, in Congregatione totius Senatus concludatott, hogy mig Isten ez nemes várost ezen boldog állapotjában megtartya a modo in posterum, successivis semper temporibus a megirt buzán kívül légyen fl. 60, mely summa pénznek felit administrállyak tisztiben állásakor, a felét pedig Szent János napján.

Emellet ut in Edikto 3-o habetur a sokadalmakon kívül való vasárnapokon exceptis tribus bójóvó vásárvának harmada, Tömlét váltásának is fele és a törvényben gyült s Sokadalmakban is jött proventusnak egy része, ugy mint egyik Assessornak a Notariussal egygyütt, mindazonáltal melyet magatörvényvel prosequat harmada, de a két rész marad tsak az Assessoroknak a Notariussal egygyütt.

A vér Birságok és kékeknek**) Birsági tsak az Hadnagya a második Edictumnak distinctioja szerint. A sokadalmi vásárvámok közések a vásár Birákkal, némely taxás helyektől megváltva.

*) T. i. magyar és szász nemzetiségű.

Szerk.

**) T. i. a verekedéseknek.

Egy enyhe tavaszi délután csibukra gyújtottam és az ablakon kihajolva élveztem a nap meleg sugarait.

Atellenben egy mézszárszék volt. Semmiben sem különbözött más kisvárosi mézszárszékétől: fűhőre meszelt egy ablakos kis ház, közepén egy keresztben nyíló ajtócska, a melyet reggelentint föl szoktak peckelni. Ott mérik ki a húst az asszonyoknak.

Oldalt a falon egy vörös festékkel fölkennt ökörfej, két keresztbe fektetett bárd között.

Ez a kép éppen szemben volt az ablakkal.

Ma, amint ráneztem, épp olyanak találtam, mint mások.

Azonban egyszerre ugy találtam, mintha a kép megmozdult volna. A fej ingadozni kezdett. A két bárd kieszott alóla. Följe kerekedett. Láthatatlan kezek forgatták. Verték vele a fejét.

Ez valamit jelent, — gondoltam. Megnéztem az órát és a naptárt. Délután 5 óra volt és május 25-ike.

Harmadnap mulva megtudtam, hogy egy május 25-iki német esti lap a nagybátyám munkáját hatalmasan lekritizálta.

III.

Sötétség napvilágnál.

Tanum erre a történetre legalább 200 falu.

Som Feketeék ész nélkül rohantak ki egy éjjel a szobájokból. Kiáltottak. Reszkettek. Félreverték a harangokat.

A házban valami rejtélyes másvilági erő gazdálkodott.

Az ágyak recsegték. Az ajtók durrogtak. Az asztal magasra ugrott és két lábra sántítva, forgó-tánczot

N. B. Az fellebb megirt summa pénz fl. 60. conferáltuk azért, hogy in bellis, aut aliis etiam expeditionibus ne légyenek a magok költségeken. Ide nem értvén a Gyűléseket és Város egyéb közönséges dolgait, melyekről a nemes Városnak szükségképen kell providenciálni.

Assesorok esküvéseknek formája és a Tanács fiainak is.

Az igaz Isten, ki Atya, Fiu, Szent Lélek, teljes Szent Háromság egy örök Isten, engem egy segélyen s ugy adja Lelkemnek idvességét, hogy én legelsőb is az Istennek ditsőségét, tisztességét, teljes erőm szerint igyekezem előmozdítani s oltalmazni; Annak utána előttem járó Hadnagyonak hazám javára nézendő minden dolgokban hű és engedelmes lések sőt ha mit Városunk privilegiuma, szabadsága ellen értek, eszembe vések, azt idején Hagynagyonnak, vagy a Nemes Tanácsnak hírré tészem és annak teljes tehetségem szerint, ellene állani igyekezem; minden előttem perlekedőknek atyafiságot, barátságot, félelmet, ajándék vételt félre tevén a Dekretum és Articulusok szerint való igaz törvényt és igaz Executiót tészek tehetségem szerint; senki ugye alatt a magamét meg nem itélem, sem meg nem bosszulom; a nemes Tanács titkát sem intéssel sem írással, sem beszéddel, sem izenettel ki nem jelentem senkinek idő előtt. Isten ugy segélyen.

(Vége következik.)

VEGYES HIREK.

— **Kitüntetés.** Ó Felsége baczkamadarasi Kis Bálint földbirtokosnak, a Ferenz József rend lovagjának, a cs. és kir. kamarási méltóságot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Évzáró vizsga.** A n. enyedi ev. ref. hitközség által fenntartott négy osztályu osztatlan elemi fiúiskola évi kövizsgálója f. június hó 22-én délelőtti óráiban tartatik meg az iskola helyiségében. A vizsga reggeli 8 órakor veszi kezdetét.

— **Műkedvelő előadás.** Lapunk mult heti számában említettük a helybéli műkedvelő társulat nyilvános előadását. Ez a hó 28-án fog megtartatni. A 29-dikére tervezett előadás felől falragason lesz a közönség értesítve. Az első napi előadásra a jegyek előjegyzés által biztosították Wokál János ur könyvkereskedésében.

— **Az influenza** itt ott ismét grassál. M.-Igenben és környékén több család szenvedett e betegségben.

— **A n. enyedi alsófokú ipariskola** évzáró vizsgálói f. év június hó 15-én d. u. tartattak meg a polg. leányiskola helyiségében. Az eredmény, mit az iparos növendékek fölmutattak meglepő volt s kiváló dicséretre válik azoknak, kik ez iskolában a tanításnak éppen nem kicsinynek mondható terhét vállalkra vették. A vizsgálat Gáspár János kir. tanfelügyelő, Kovács Gyula polgármester és az érdeklődő iparos mesterek jelenlétében s azok meglegedésére folyt le. E vizsgával kapcsolatban iparkiallítás is volt azokból a produktumokból, melyeket törekvő iparos-tanonezaink állítottak elő. Ezen az alapon közülök a legjobbak pénzjutalomban is részesültek.

— **Értesítés.** A helybéli állami polgári leányiskola kövizsgálatai a következő sorrendben tartatnak meg: Jun. 26 án d. e. 8—12 óráig I. osztály, jun 26 án d. u. 3—6 óráig II. osztály, jun. 27 én d. e. 8—12 óráig III. és IV. osztály, d. u. 3 órakor az év ünnepeles bezárása és jutalmak kiosztása a ref. templomban. A vizsgálatok a régi városház nagytermében tartatnak, a női kézimunkák a vizsgálatok alatt közszemlőre lesznek kiteve. A vizsgálatokra s a munkák megtekintésére a t. szülők és a tanügy iránt érdeklődő t. közönség tisztelettel meghivatnak. N.-Enyeden 1891. jun 20. Danes Samu igazgató.

— **A városi elemi leányiskola** kövizsgálói f. hó 24. és 25 ik napjain a következő sorrendben tartatnak meg: 24-én d. e. 9—12 ig a III. osztály; d. u. 4—7-ig az I. osztály; 25-én d. e. 9—12-ig a IV. osztály; d. u. 4—7-ig a II. osztály. 27-én d. u. 3 órától záróünnepély s a jutalom könyvek kiosztása. A vizsgák tartatni fognak a régi városház nagytermében.

— **Figyelmeztetés.** Az érvényben lévő törvények és törvényes rendszabályok alapján a lakosság következőkre figyelmeztetik: a) Köteles minden lakos udvarát, peczegődreit, a ház előtti levezető csatornát tisztán tartani. b) Udvarán hordóban vagy más edényben kellő mennyiségű vizkészletet tartani, kémények, kemenczék havonként tisztítandók. A trágya az udvarról kihordandó és a határon helyezendő el. Trágyának, szemének közhelyen való elhelyezése meg nem engedtetik, a meglevők 8 nap alatt elhordandók. c) Az udvarra nagyobb mennyiségű takarmány elhelyezése tiltatik. d) Tilos idegeneknek, mezei munkásoknak csűrökben, istállóban s más könnyen tüzet fogó helyeken szállást adni. e) Cselédek csak cselédkönyv mellett fogadhatók fel, s azonnal bejelentendők, ugyszintén bejelentendők a kül- és belföldi idegenek, kik a város területén megszállanak vagy szállást fogadnak. f) Szigoruan tiltatik a város területére bármiféle fajta szöllővesszőt még a legközelebbi faluból is bekozni; tiltatik továbbá szőlőlevelet szokásos csomagolás gyanánt is behozni, g) A város területén a sebes hajtás tiltatik. Éjjel a szekerek világító lámpával látandók el. A jelen tilalmak betartása szemlék által fog ellenőriztetni. A mulasztók, illetve áthágók szigoruan büntettetni fognak. N.-Enyed r. t. város rendőrkapitányságától. 1891. jun. 17. Sombori Sándor, rendőrkapitány.

— **Nyilvános számadás.** A n. enyedi kereskedő ijjuság által f. hó 7-én megtartott nyári-mulatság bevételei és kiadásáról; bevétel 311 jegyért á 50 kr 155 frt 50 kr, felülfizetésekből 91 frt, összes bevétel 246 frt 50 kr, kiadás 134 frt 78 kr, maradt tiszta jóvedelem 111 frt 72 kr, mely összegből 20 frt 72 kr a sötatéri fedett táncz hely alapja, 91 frt a kereskedő ijjuság önképző és segély egylet javára fordított. Felülfizetni sziveskedtek: Kovrig Tivadarné (Gáldtő) 10 frt, M. F. Ráner és Tsa. (Bécs), Vajda Péter 5—5 frt; ifj. Winkler János 3 frt, Seres Átilla (Boros-Benedek), Riesz testvérek (Bpest.) Löwe Sámuel (Tövis), Kásek János (Bpest), Munkácsy Zsigmond, Korbuly Bálint 2—2 frt; Harmath Miklós, Dely Ödön, Bisztricsény Lajos, N. N. (Bécs) 1.50—1.50. Riedelberger János, Wolfner Gyula (Bpest), Krengel N. (Megyerék), Fried testvérek (Bécs), Bölcsek és Szántó (Bpest), Feisinger Antal (Bpest), Szentkirályi István (B.-Donner Károly (Bpest), Robitsek Emil (Bpest), Wolf J.

ruhában, a tömjénfüstöt árasztó thuribulummal és a rézbuzogány alaku szentlővel.

Az arca sápadt volt. Talán az ördögtől félt. Nem tudom, volt-e oka erre. A kántor is reszkedett. Alig birt felelni az oremusokra.

Ekkor bebizonyult, hogy akármit beszélnek a papokra, mégis csak hasznos emberek azok.

Amint ugyanis megindította a pap a füstöt és a szentelt vizet, egyszerre esőndes lett a ház. Minden elfoglalta a régi helyét, mintha semmi sem történt volna.

— Isten nevében előre! — kiáltott most sziveket megrendítő hangon a plébános és két szál szentelt viaszgyertyával belépett a konyhába.

Ekkor új meglepetés érte a papot és a kimeresztett szemü közönséget: a viaszgyertyák égtek, lobogtak a konyha közepén, de azért nem lett világosság. A sötétség behoesátotta a fényt, de nem oszlott el előle.

És így maradt ez a fekete homály ott nappal is. Hiába tártak ajtót, ablakot, hiába próbálták a napsugarakat tükrök segítségével beküldeni: a szoba sötét maradt, áthatlan, sűrű, fekete.

Három napig lehetett ott ott látni ezt a megvilágitathatlan rejtélyes sötétséget. Azt hiszem, ha magát a napot beledobták volna a közepébe, az is elveszett volna benne, mint a gyémántszem a tintában.

Lássá Flammarion ur, én azt hiszem ebbe a sötétségbe volt beburkolva a telepathia, az öröklétezés és a másvilág titka.

GÁRDONYI G.

— Hiszem az Istent! Hiszem a másvilágot!

Végre megérkezett a pap a legpompásabb miséző

(Bécs). E Weiss József (Bécs), Bé Váradi Bé Pollák (Bé vács Gyula kab Káro (Bpest), J. vár, Burry Gyula (Bp lamon An senburg A és Tsa (B István, Tó Cserevny Jenő, Mar Eliz, Reic Nuridsán Károly, ifj. Schwarcz Dunay Al Ferenz 4 Rosenfeld Orbay J, geink, s k mogatásuk

— ifj. nyári kiadása 8 60 kr. m zsi Ilona Józsefné, József, Ló nos (Tövis Ödön 1 György (J zó Zsigm J. 1—1 fr kes László Kristyori Gyula, N Splényi H Károly, T Gönczi Sá fizetők az 1891. jun. rinez, r. l

— A ára kegyes ivén: id. V Winkler J Albert 2 f frt, Ludvig lós 20 kr, triesányi I kr, Kis J 50 kr, P. 5 frt, Kov összesen 1 ónga ivén nos 5 frt, Eröss Istv renezné 2 Medgyes 1 Összesen 7

— El LET IRODA NAK IV-IK manak fizete könyvkereske bol pedig szil körülány az megindítsa a Gáspár Jozse gazda intező hafi Sándor, Sándor, gazd rendben, f e megjelenni. látra és olya még a leggy (— 1 példár hogy még le rendelheti az hézagot pótló kődo tényező jól tudva ho nines tudoma ilyen irában latunkat te ket kérjük, t módját azok bizonyítja az

(Bécs). Egy valaki (Kolozávár), Bruszt Lajos (Brassó) Weiss József (Bpest) Hamburger Emil (Bécs) W. Wedits (Bécs), Richter Miksa (Bécs), N. M. (Bécs), N. N. (Bécs) Váradi Bernát (Bpest), Simon Miksa (Bpest), Herman Pollák (Bécs), Falk Adolf (Bécs), Freund M. (Bécs), Kovács Gyula, Neuman Mór, Tócsák Imre, Lázár Adolf, Jakab Károly, Werner Ödön 1—1 frt, Müller testvérek (Bpest), J. B. Teutsch (Ségesvár), Dondor József (Kolozávár), Burry A. (Bécs), N. N. (Bécs), N. N. (Bpest), Krausz Gyula (Bpest), Szentpéteri Gergely (Sz.-Udvarhely), Salamon Antal (Sz.-Udvarhely), Jakab Quitner (Bécs), Viessenburg Antal (Bécs), Czeller Antal (Bécs), Kanitz Ottó és Tsa (Bécs), dr. Jeney Elek, Müller Mihály, Morágyi István, Török Bertalan, Fogarasi Albert, Osztián Viktor, Cservény Máttyás, id. Graef János, Benedek Lajos, Ravay Jenő, Markovics Lajos, Bodd Sándor (M. Ujvár), Pásztai Eliz, Reich Mihályné, Polgár Gyula, Korbuly Miklós, Nurián János, Keresztes Ilon, Gulácsi József, Gyalay Károly, ifj. Graef János, Naftaly József (Gyulaféhevár), Schwarz Lajos (Gyulaféhevár), Nikk Albert (Gyulaféhevár), Dunay Albert, Skalanga József 50—50 kr. Ferenczy Ferenc 40 kr, N. N. (Gyulaféhevár) 30 kr. Balla Béla, Rosenfeld Henrich (Gyulaféhevár), Lázár József 20—20 kr. Orbay Lajos, N. N. 10—10 kr. Fogadják összes vendégeink, s különösen a felülfizetők e helyen is jóakaró támogatásukért, a rendező bizottság halás köszönetét.

Werner Ödön, v. pénztárnok.

Nyilvános számadás. A jun. 14-én megtartott ifj. nyári multság összes bevétel 169 frt 30 kr, összes kiadása 89 frt 70 kr, tehát tiszta jövedelemnek 79 frt 60 kr. maradt. Felülfizettek: Janesó Elekné (Torda), Derzi Ilona 1—1 frt; öz. Papp Péterne 60 krt; Horváth Józsefné, Bodor Lőrinczné (Krakkó) 50—50 kr; Szász József, Löwe Sámuel (Tövis), Werner Ödön, Balogh János (Tövis), Benedek N. 2—2 frt; ifj. Gáspár János, Deli Ödön 1 frt 50—1 frt 50 krt; Bartha Zsigmond, Lengye György (Lipese), Korbuly Bálint, id. Gáspár János, Dezső Zsigmond, Müller Mihály, Fogarasi Albert, Kovács J. 1—1 frt; dr. Jeney Elek, N. N., Tüzes Árpád, Elek László, Nagy Lajos, Varró Gergely, Benedek Lajos, Kristyori Lajos és Zsigmond, Pogány János, Szilágyi Gyula, Nagy Andor (Karácsónfalva), Józsa Zsigmond, br. Splényi Henrik, Lázár István, Náadori Vilmos, ifj. Szász Károly, Török Bertalan 50—50 krt, Balla Béla 30 krt Gönczi Sámuel, N. N. 20—20 krt. — Fogadják a felülfizetők az ifjuság nevében szíves köszönetünket. N.-Egyed 1891. jun. 19. Tárkányi György, r. b. elnök. Molnár Lőrincz, r. b. pénztáros.

A n.-enyedi rom. kath. templom harangára kegyesen adakoztak: id. Winkler Jánosné önga. ivén: id. Winkler Jánosné 25 frt, Scheidel József 25 frt, Winkler János 10 frt, Pánta József 5 frt, dr. Winkler Albert 2 frt, Simalya Mihály 1 frt, Sándor Miklósné 1 frt, Ludvighné 1 frt, dr. Magyariné 1 frt, Ungerpek Miklós 20 kr, Straub János 1 frt, Nagy Gyuláné 2 frt, Bisztricsányi Lajosné 3 frt, Jakab Károly 1 frt, Matskási 20 kr, Kis Jánosné 20 kr, Gréf Jánosné 1 frt, öz. Bokorné 50 kr, P. A. 1 frt, Izay Gergelyné 1 frt, Kovács Józsefné 5 frt, Kovrig Tivadar 10 frt, Kovrig Tivadarné 10 frt, összesen 1.0 frt 10 kr. Öz. dr. Donogányi Jakabné önga ivén: A n.-enyedi minoriták 50 frt, id. Gáspár János 5 frt, dr. Máttyás Mihály 1 frt, Vincez Dániel 1 frt, Erőss István 3 frt, Rákosi Bálintné 1 frt, öz. Boér Ferenczné 2 frt, gr. Bussaul Henrikné (Háporton) 3 frt. Medgyes Bálint, 2 frt, öz. dr. Donogányi Jakabné 5 frt. Összesen 73 frt.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Előfizetési felhívás AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYSÉLET IRODALMI SZAKOSZTÁLYA KÖNYVKIADÓ VÁLLALATÁNAK IV-İK ÉVFOLYAMÁRA. Könyvkiadó vállalatunk I-ös évfolyamának füzetei mind elkelték már, a II-ik évfolyam füzeteiből csak könyvkereskedői uton kaphatók még néhány füzet, a III-ik évfolyamból pedig szintén csak kevés teljes példánnyal rendelkezünk. Ez a körülmény arra bírta szakosztályunkat, hogy a IV-ik évfolyamot is megindítsa a következő négy füzettel: 1. „Baromfi tenyésztés”, írja Gáspár József, gazda segéd; 2. „Csikó nevelés”, írja Czajlik István, gazda intéző; 3. „A osalamádé termelése és bevermelése”, írja Cserhádi Sándor, gazda akadémiai tanár; 4. „Dohánytermelés”, írja Vörösházi Sándor, gazda tanítézi igazgató. E füzetek lehetőleg a fenti sorrendben, f. év május havától kezdve, 2—3 havi időközökben fognak megjelenni. Terjedelmük 2—3 iv lesz, a szükség szerin képekkel ellátva és olyan modorban fogják tárgyukat előadni, hogy mindenki — még a legegyszerűbb gazda is — okulhasson belőlük. A négy füzet (— 1 példány) előfizetési ára csak 80 krajczár s így olyan kevés hogy még legszerényebb viszonyok között élő gazdátársunk is megrendelheti azokat. Vállalatunkról örömmel mondhatjuk, hogy immár hézagot pótló lett, egyik, bár szerény eszközökkel szerény körben működő tényezőjévé vált mezőgazdaságunk felvirágztatásának. Ezért, jól tudja hogy füzeteink létezéséről gazdátársaink nagy részének nines tudomása, kérjük mindazokat, kik mezőgazdaságunk érdekében ilyen irányban is akarnak tenni valamint ösmertessék, pártolják vállalatunkat terjesztésük füzeteinket. Különösen a gazdasági egyesületeket kérjük, hogy füzeteinket nagyobb számban rendelve meg, találják módját azok elterjesztésének. Hogy füzeteink csakugyan méltók erre, bizonyítja az, hogy a szövetségben lépett gazdasági egyesület 1890-

évi nagygyűlése határozatilag kimondotta, hogy könyvkiadó vállalatunk: életre való, pártfogására méltó és az egyes gazdasági egyesületek figyelmébe ajánlatik. Kérjük továbbá a papokat és néptanítókat is, rendeljék meg füzeteinket és gyűjtsenek előfizetőket. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter meggyőződéséről, hogy könyvkiadó vállalatunk eddig megjelent füzetei nyelvezetük és tartalmuknál fogva kiválóan alkalmasak a gazdasági ismeretek terjesztésére, azokat a tanítóképezdek, polgári népiskolák tanítói könyvtárai számára való megszerzésre melegen ajánlotta (Budapesti Közlöny 1889. 120. sz.) Füzeteink úgy is csekély előfizetési árából gazdasági egyesületeknek iskoláknak s egyes gyűjtőknek is következő kedvezményt adjuk, ha egy névre, egyszerre

25—50 példányra fizetnek elő,	a 4 füzet ára 75 kr.,
50—100	70
100—150	65
150—200	60

zettek bérmentve küldjük el. A III-ik évfolyam négy füzetével (1. „Az építkező gazda. Utasítás a sarvasmarha-, juhállatok és sertésállatok építésére”, írta Domokos Antal. 2. „A kukorica mivéléséről”, írta Ruisz Gyula. 3. „A gazdák érdeklő néhány káros és hasznos állatról”, írta Dr. Szaniszló Albert. 4. „A házi kert”, írta Ritter Gusztáv) is szolgálhatunk még; a négy füzet ára együtt rendelve 1 frt 20 krajczár. Külön csak az ára. Pénzküldeményeket kérjük „Erdélyi gazda egyesület könyvkiadó vállalat Kolozsvár, kisegítő pénztár” czim alatt postára tenni. Az irodalmi szakosztály nevében: Kolozsvár, 1891 március havában. dr. SZENTKIRÁLYI ÁKOS, VÖRÖS SÁNDOR, előadó elnök.

PESTI HIRLAP. Hogy a Pesti Hirlap ma — Magyarország legnagyobb lapjának méltán mondható, kétségtelen. Mert a közgazdasági vita megkezdése óta napokint husz oldalon (vasár- és ünnepe napokon pedig 24—32 oldalon) jelenik meg, amire eddig nem volt példa hazánkban.

S azonfelül, hogy az országgyűlési vitát érdemlegesen ismereti, a napilapok közül egyedül a Pesti Hirlap hoz országgyűlési karcolatot minden nap, „A tisztelt Házból” és „A mai ülés” czimek alatt.

Napokint egész esomó karcolat, kis czikk, tréfa, jól megválogatott táérek teszik a Pesti Hirlapot a magyar olvasó közönség legelőkeltebb, legkedvesebb lapjává.

Regényesarnokában most a kitűnő francia szerző: Theuriet André legújabb, igen kedves és érdekes regényét közli melynek czime: Roche kisasszony atyja. A július elejével belépő új előfizetők a több mint egy hó óta megjelent rész külön lenyomatban megkaphatják.

Ezt követni fogja a jövő negyedben szoros költőnk Jókai Mórnak most készülő regénye, melynek czime alkalmasint Czigan-gróf lesz. (Jókai regényei ezennel a Pesti Hirlap tulajdonosai Legrády testvérek kiadásában fognak megjelenni.)

Mindezekhez járulnak a Pesti Hirlap rendkívüli kedvezményei: az előfizetők minden két hétben külön zenemellékletet kapnak:

karácsonykor minden előfizető ajándékkul kapja a Pesti Hirlap Naptárát, egy valódi díszművet, melynek Roskovics Ignác által rajzolt címkéje az idén valóban kellemes meglepetést fog szerezni a megajándékozott előfizetőknek, eltekintve attól, hogy bővebb tartalma s díszesebb kiállítás naptár bizonyára nem fog megjelenni az őszi könyvpiacozon.

Ezek után bátran elmondható, hogy itt már minden verseny kizárva! az előfizetési összeg (egy hóra 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt 50 kr.) a Pesti Hirlap kiadóhivatalához (Budapest, V., nádor-utca 7. sz.) küldendő honnan mutatványszámokat is lehet kérni.

CSARNOK.

Rózsák szigete.

— Fővárosi tárczalevél. —

BUDAPEST, jun. 12.

Mint fénylő smaragd terül el a Duna loesogó kék hullámai között a szépséges magyar királykisasszonyról IV. Béla királynak szent életű leányáról elnevezett szépséges Margitsziget és csábitólag hívogatja a forró nyári napokon hús berkeibe a melegtől eltikadt embereket. Irlandot nevezik — nyomoruságot adó földjébe — szerelmes fiai smaragd-szigetnek; mennyivel jogosabban viselhetné ezt a nevet a Margitsziget, ha főképen ilyenkor jogosabban meg nem illetné a rózsasziget poetikus elnevezés. A Provence regényes hagyományoktól érdekes vidékein, a messze kelet mesedus országában ha járunk, csak akkor találunk olyan rózsardókré, a melyek a Margitszigeten gyönyörködőitnek szinompájukkal és hasonlíthatatlan illatokkal. A virágkedvelők és ki nem szereti a virágot, a kinek érző szív dobog keblében — a legnagyobb élvezettel járkalhatnak a Margitsziget lombos sétat. yain. József főherceg a sziget népszerű tulajdonosa a Margitszigeten is a tudós botanikus szenvedélyével ápolgatja Flora legszebb gyermekeit. Magyar főkertész, ebben művészetének egész hatalmával segítségére van fonséges urnak és olyan virágos kertté varázsolta husz esztendő alatt a Margitszigetet, a mely messze földön ritkítja pártját. De bármily szép legyen a sziget egész éven át gazdag virággyaival, az angol főúri kastélyokra emlékeztető remek parkjával, rózsanyilaskor mindezeket fölülmuló esodájára érdemes járni távolról-közlelről egyaránt. Rózsá katalogust kellene kinyomatnom, ha főakarnám sorolni mindazokat a rózsafajokat, a melyek gyönyörű virágaik ezreivel és ezreivel elárasztják ilyenkor a Margitszigetet. Valóságos rózsaszövények terülnek el élvezve bámuldozó szemek előtt és nem tudjuk, hol pihenünk meg, mert képtelenek vagyunk meghatározni, melyik parthé érdemi meg a szépség pálmáját a másik fölött.

Egy séta a szigeten érthetővé teszi gyorsan, miért vagyunk mi fővárosiak oly igen nagyon büszkék a mi dunai tündérvirtókra, a melyet úgy mutogatunk az idegeneknek, mint a fősvény kincses házat. A ki Budapestre jön, el ne mulasztja kirándulni, a félóránként közlekező fürge gőzök valamelyikén a József főherceg rózsaszigetére; tudom nehéz szívvel távozik a Margitszigetről a kiránduló, a ki nem jött más gonddal és czállal, mint hogy gyönyörködjék a természet remekeiben, épen olyan könnyű szívvel hagyja el a rózsák szigetét a kura befejezése után a beteg, a ki gyógyulást keresett; mert nem csak búbajos sziget a Margitsziget, hanem világhírű gyógyfürdő, a melynek hatalmas kénés hévforrása a legmákaesabb betegségekkel is diadalmasan megküzdi s évenként a legesodásabb gyógyulást köszönheteljük ennek a víznek, a melyet, hogy haszonnal használhassanak a betegek, arról gondoskodik Bauer Antal dr. fürdőorvos tudomány és tapasztalatainak gazdag tárháza. A szent-margitszigeti hévforrás Than K. egyetemi tanár elemzésének eredménye szerint állandó kéntartalmánál és magas hőmérsékénél fogva a kénés hévizek közé sorozandó 35° R meleg artézi kénés forrás, porcelán-, márvány-, kád- és köfürdővel. A szent-margitszigeti hév víz kitűnő eredményel használtatott mint fürdő, vagy belsőleg mint gyógyital és belélegzésre a következő koralakok ellen: Csuz, zsábak, idült kútegek, külsörtések után fellépett izzadmányok, görvély és bujakor; máj-, gyomor- és bélbántalmak, idült székrekedés, hólyag hurut, női bántalmak; garat-, gége-, tüdőhurut; hálések és idegbántalmak. Utóbbiak ellen a villamos fürdők alkalmaztattak meglepő sikerrel. A hévfürdőkön kívül vannak még iszap-, malata-, fenyőlevél-, franzensbadi lép (Moor) és kreuznachi lugfürdők is. A szent-margitszigeti sétakert, tiszta, portmentes üde levegőjével, klimatikus gyógyhelyről is kitűnő szolgálatot tesz. Megrendeléseket lakásokra átvesz a gyógyfürdő felügyelősége. Az árak minden tekintetben jutányosak. A margitszigeti park területe 135 hold, tehát sétálásra nyújt helyet bőven. A sziget felső és alsó részén van vendéglő ott jó cigányzene, itt katonazene szórakoztatja a közönséget; a közlekedést a két végpont között lovasut tartja fenn. A szigeten van telefon, távíró posta. A fürdőépület Ibl Miklósnak egyik legszebb alkotása. A fürdővendégeknek 400, europai kényelemmel berendezett szoba áll rendelkezésükre hotelekben és apró villákban. A sziget tisztviselői minden igényekkel gondoskodnak a közönség kényelméről, a mihen, hogy hiány ne essék arra folytonos éberséggel főügyel József főherceg uradalmának szeretetreméltó igazgatója Libits Adolf a ki nagy elfoglaltsága dacára ráér mindenre kiterjeszteni figyelmét.

A sejtő régóta folytat erős küzdelmet azok ellen az előítéletek ellen, a melyek a fürdőre szoruló magyarokat külföldre vonzzák. A magyarországi fürdők folytonos örvendetes fejlődése mindinkább fölölgelessé teszi a vándorlást, külföldre. A Margitsziget is fényes bizonyosság erre nézve. A hasonló természetű europai fürdők sorában az első között foglal méltó helyet és a kinek kénés hévforrása van szüksége, betegségének gyógyítása végett az fölölgeles költségbe és fáradságba veri magát, ha külföldre megy, mikor híres külföldi professzorok is egymásután elküldik betegeiket a Margitszigetre.

József főhercegnek, a ki nagy szolgálataival különben is kitűnőhatalmúnul belevéste a nemzet szívét, elég halála valóban, nem áldozhatunk, a miért önzellenül milliókat áldozva megteremtette a Margitszigeten Europa egyik legszebb parkját és egyik elsőrangú fürdőhelyét. (H.)

Közgazdaság.

KÖZGAZDASÁGI STATISZTIKA ALSÓFÉHÉR VÁRMEGYÉKŐL 1890. évrre.

Gabona termelés. Termett: buza 61.088 hdon 402.527 mázsa. Róz: 11.066 holdon 65.703 m. Árpa: 933 h. 5371. m. Zab és törköly 7.885 h. 43.039 m.

A gabonaforgalom az alábbi vasuti állomásokon a következő volt:

Élszállítottott	buza	roz	árpa	zab	tengeri
N.-Egyedről	2.800 m.	—	—	300	3000 m.
Tövisről	205 m.	—	35 m.	315	1945 m.
Karácsónfalváról	4.500 m.	200	200 m.	100	3600 m.
Balázsfalváról	36.320 m.	644	—	2.519	6620 m.

Érkezett	buza	roz	árpa	zab	tengeri
N.-Egyedre	600 m.	—	—	—	200 m.
Tövisre	—	26	26 m.	8 m.	190 m.
Karácsónfalvára	—	—	—	—	—
Balázsfalvára	—	465	—	—	—

Marhalevél összesen: 135.195 darab adatott ki 6.205 frt 77 kr. értékben. Vadászigy 314 db. adatott ki 1224 frt értékben.

A föld és házbirtokban következő változások történtek: az abrudbányai telekkönyvi hivatalnál 68 ebből végrehajtás folytán 3, a gyulafehérvári tkvi hivatalnál 579 ebből végrehajtás folytán 17, a nagyenyedi tkvi hivatalnál 469 ebből végrehajtás folytán 25 ugyanezen telekkönyvi hatóságoknál betáblázott, 68.000, 181.000, illetőleg 400.000 teher és leiratott: 26.000, 169.000, 171 ezer frt teher, melyek legnagyobb része szerződések folytán a kisebb rész végrehajtás folytán történt.

Tűz kár: 58 községben 91 esetben volt. 30 gyujtásból eredt. Az összes kár 73.474 frtot tett, melyből 20.915 frt érték nyert biztosítást.

Postaforgalom a megyei postahivataloknál: érkezett 939.000 levél és 102.000 levélküldemény. — Befizetett 2.882.000 frt, kifizetett 1.517.000 forint utalvány.

A postatakarékpénztárnál befizetett: 287.222 frt, kifizetett: 87.336 frt.

A távirat forgalomban feladott Abrudbányán: 2485, Balázsfalván 1269, Gyulafehérvári 7130, Maros-Ujvárt 854, Nagyenyeden 3068, Verespatakon 556, Zalatnán 854 sürgöny.

Az ipar által értékesíthető kőzetek és ásványok az erdélyi részekben.

Kolozsvári egyetemi tanár dr. Koch Antal tanulmányai alapján, a melyeknek az erdélyi részek geológiája roppant sokat köszönhet — felemlítjük, hogy hazánk e részében az ipar által értékesíthető nevezetesebb kőzetek és ásványok fordulnak elő.

Mint harmadrendű ék-kövek: az amethyst, a mely a közönséges kavicsnak nemesebb testvére, szép példányokban és elég bőven kapható a prokurai aranybányákban. Előfordul még a macskamezei vasbányában is, de ritkábban. Az ugynevezett mármaros gyémánt kapható Osdolavidékén apró kristályokban. A kovakőnek e kristálytiszta fajtája szépen esiszolt állapotban hamis gyémántnak is megjárja és az ugynevezett strasz-nál azért értékesebb, mert keményebb és lényeg tartósabb. A cseh gránátot pótolhatná az oláh-piáni aranytartalmu kavicsból mosott gránát, ha megcsiszolnák. Ide számítható még a verespataki bányából kikerülő aranytartalmu kő, a mely Erdélynek már most is egyik specialitása.

Apró disztárgyaknak feldolgozható a kovagok egy vagy több színű változatai, a melyekben Erdély végtelen gazdag. Ilyenek a rózsá-kvarc Nagy-Ágon, a tejfehér kovag Kristyóron, a zöld sugár-kovag Csében és Nagy-Ágon; a vörösbarna avanturin Zalatnán mellett Facebáján; a chalcedon Hunyadmegyében Trestya, Szolnok-Dobokában Kőtelemező vidékén; a vérpíros carneol Balsa, Nagy-Ág, Almás és Tekerő vidékein; a színváltozatu jáspis Pojana, Tekerő Porkura, Torockó vidékén és a tordai és kopándi hasadékokban; a jasp-opál N-Almás vidékén; a heliotrop F-Váca, Herzegány és Torockó vidékén s végül mindezen kovagoknak vegyülete, a szép tarka agát, mindezekkel most a külföld (Csehország, Szászország stb. lát el, pedig nálunk is lehetséges volna esiszoló műhelyeket állítani fel s értékesíteni e most parlagon heverő kincseket. A híres karlsbadi sprudelsteint szépségben sokkal túlhaladja a korondi örvénykő, a mely ott egész halmokat képez. Végül a persányi hegységben bőven fordul elő a szép zöldestarka serpentin.

Műfaragványokra, díszítésre használhatók volna a következő kőzetek: a szárhegyi fehér márvány; fehér, testszínű és szürke márványok előfordulnak továbbá Radna vidékén, Koiozsvárhoz közel Also-Jára és Borrev közt, N-Szebentől délre Alsó-, Felső-Sebesnél és még sok más helyen; színes és tarka márvány is található elég bőven; így Szent-László felett a Látóhegy kupját olyan mész kő alkotja, a mely esiszolva a salzburgi híres tarka márványhoz hasonlat; Vargyasnál sötétpiros és rózsapíros, a torockói hegységben szürke csiga-márványt fejthetni.

De gazdag ez az országrész díszes és tartós emlékkövekhez való kőzetekben is; ezek közt első helyen említhető a ditroi, a mely nevét lelhelyétől, Ditrótól kapta e Erdélynek egyik specialitása. Ebből van faragva a Bem szobor talpazata Maros-Vásárhelyt, ugyancsak a ditroi hegységben található a szép és feketepettyes syenit, míg az Al-Bákos vidékén előforduló porphyrt változatokból hasonlólag igen szép emlékkövet lehetne készíteni. A gránit helyett itt van s csucsei szorosban előforduló dácit, a melynek Kis-Sebesen már virágzó bányája van nyitva s a mely nemcsak kitűnő járdakőnek való, de esiszolva még szebb a gránitnál.

Az edénykészítéshez alkalmas földekben sem szegény hazarészünk. A mint Petrik Lajos középiparrendelő tanár 1884-ben nálunk tett tanulmány utjáról szerkesztett jelentéséből látjuk, iparosaink csak az a legnagyobb bajuk, hogy az anyagokat és földeket meg nem tudják okszerűen vegyíteni; ismeretesebb a többi kőzet a szárhegyi agyag, a a szindi és párvai porcellánföldek, de legkivált a bihar-megyei révífejföld, a melyet különösen kemencék gyártására használnak. Hasonlólag járhatnak a mázok helyes és biztos alkalmazásában Nézetünk szerint e hiányon kel-

lene segíteni, iparosaink maguktól rá nem jönnek; a kit a véletlen rávezet, az nem árulja el titkát; ellenben közhasznú vagyonná válhatnék reájuk nézve az a tudás, a szakértők velük közölnének. A középiparrendelő és műegyetem szaktanárai volnának hivatva az országban előforduló ezen ásványokat tanulmányozni, vegyítésük cél-szerűségét megállítani és vidékek és iparágak szerint az illetőket kellő utmutatással ellátni. Az ezen fáradság díjazását viselné az állam s ennél aligha tehetne hasznosabb kiadást.

Az építésnél kiválóan alkalmazható mészkövek nagy mennyiségére csak rámutatni kívánva, mint az e fajtában legkitűnőbbet említjük fel a bácsatoroki követ, a mely a híres párisi kőnek jó tulajdonságait fokozottabb mérvben egyesíti magában; a megmunkálásnál t. i. lágy, könnyen kezelhető, aztán kitve az időjárás hatásának, folyvást keményebb lesz és szép sárgás-fehér színét megtartja. — Ebből épült a kolozsvári főegyház tornya s ebből vittek fel a most épülőfélben levő budavári Mátyás-templom-köz és Budapest több palotájához.

Említünk kell meg a főszt (gypsz), mely a technikában és gazdaságban oly sokféle alkalmazásra talál, s a mely Erdélyben temérdek mennyiségben fordul elő. A nyugati hegylánc Egeres és B.-Hunyad közt hatalmas rétegeket tartalmaz. Már kezdtek bányászni is. Ennek egyik specialitása a soboki márvány, a melynek pár évtized óta saját ipara is van, készültvén belőle számos disztárgy, a mint az utóbbi kiállításban be is lát mutatta.

Az üveggyártáshoz szükségelt ásványok mindenike előfordul hazánkban és kivált az erdélyi részekben, a mint azt Matyasovszky Jakab m. kir. osztálygeológus még 1855-iki jelentésében kimutatta.

A nagyjában elősorolt mindezen sok ásvány azonban holt kincs marad mindaddig, a míg alkalmas vállalkozó nem akad, a ki hol egyiket, hol másikat értékesíteni bírja is, tudja is. Mindezt a véletlenre bízni talán kissé sok időt igényel s késő lehet, a míg Colombusa megjő; mi azon nézetben vagyunk, hogy egyik másik felhasználására lehetséges közvetlen is hatni az által, ha a kormány, vagy társulat, vagy megye alkalmas intézkedéssel kezdeményezéssel lép fel. Így például miért ne lehetne Abrudbánya vagy Torockó vidékén, — a melynek lakói a bányászat hanyatlásával új keresetforrásokra vannak utalva, — esiszoló műhelyeket állítani s néhány betelepített szakértő családdal a népet az új iparágára rákapatni? A korondi örvénykőből a székely is tudna olyan szép tárgyakat előállítani, mint a karlsbadiak, ha lenne a ki megtanítaná reá!

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Nyers selyem bast ruhák 10 frt 50 kr öltönyként, ugy jobb minőségeket is küld porto- és vámentesen a HEN. NEBERG G. féle (es. és kir. udvari szállító) gyári raktár ZÜRICH-BEN (Svájcz.) Mintákat azonnal küld. Levelekre 10 kr bélyeg.

GYÖNYÖRŰ AJÁNDK!

Soha sem lehet több ily jutányos

! ALKALMI VÉTEL !

Majdnem ingyért csak! 2 frt 75 kr csak!

egy előnyös zsebóra

egy elegáns láncsal!

Összes fióküzleteim felhagyása miatt kénytelen vagyok a felhagyott óriás mennyiséget hamarosan elárulni, s így eladok mátol fogva egy igen finom és pontosan járó

ZSEBÓRÁT

urak, gyermekek és hölgyeknek

2 frt 75 krért

és az órához egy láncot is esztolok ingyért.

— Megrendelések gyorsan teljesíttetnek —

SZÉTKÜLDÉS UTÁNVÉTELEL.

ELSŐ és LEGNAGYOBB ÓRA RAKTÁR

(POLLÁK KÁROLY CÉG) 7-10

BÉCS, 22 Novaragasse Nro 43.

Tisztátalan, szépséghibákkal bíró arc

rövid idő alatt

IGEN SZÉPLESZ

ha annaa tulajdonosnője a következő ujjonnan javított szerek használatára szánja magát

dr. SPITZER ARKENŐCSE	—	á 35 kr.
dr. SPITZER SALVATOR-szappanja	—	á 50 kr.
dr. SPITZER MOSDÓVIZE	—	á 40 kr.
dr. SPITZER lyoni RIZSLISZTje	—	á 50 és 80 .

Készítve új eljárás szerint, a SALVATOR GYÓHYSZERTÁRban NASICBAN, Eszék mellett. — E kenőcs és szappan (esetleg támozgata a mosdóvíz által) csallhatatlanul tisztítják az arcot, karokat és kezeket, minden kellemetlenségtől, ugymint az arc vörössége, szeplő, bőrtarka, májfoitok, pörsebnésok. — Dr SPITZER arkenőcse a Salvator-gyógyszertárból Nasicban, Eszék mellett, teljesen ártalmatlan, s fel nem cserélhető minden más arkenőccsel, melyek higanyn tartalmaznak. — Szállítás naponként a világ minden tájékára. Felvilágosítások a bőr, a kezek haj, fogak minden szépség-hibájáról és érdekes röpirat: „Toilette-titkok“ ingyen és bérmentve. Ismételőknak különösen nagy engedmény. 1 frton alul semmi sem küldhető. 3 frton felül bérmentve. Csomagolás ingyen. Küldeményünk tartalma kívülről fel nem ismerhető. Kapható Abrudbányán Molnár Árpád gyógyszer. urnál, Maros-Ludason Hirsch és Schwarz uraknál, Tordán Herbst Mórnál.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmú, nagy terjedelmű, fogva a legolcsóbb magyar lap az

7-34

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja Hiteles forrásokból származó értesítések gyorsasága, alapossága és sokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „EGYETÉRTÉS“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legreálisabb és e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „EGYETÉRTÉS“ közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „EGYETÉRTÉS“ kereskedelmi s földtulajdonosi tudósításainak bőségével s alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „EGYETÉRTÉS“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, annyi regény olvasmányt ad mint egy lap sem. Két, három regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „EGYETÉRTÉS“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „EGYETÉRTÉS“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.